

OKRUCHY PAMIĘCI

Scraps of Memory
Bruchstücke an Erinnerung
Migajas de Recuerdos
La Mémoire en Miettes
Brandelli di ricordi
Minutiae memoriales

Biography
of Bogdan Kajak

The Scraps of Memory – photographs, letters, a diary, school books, documents – material evidence which leads us to get to know a boy the same age – Bogdan Kajak. He was born on September 4, 1922 in Warsaw. The family lived on Nowy Świat, quite close to the Three Crosses Square. Bogdan had a younger sister Hanna. The recovered documents confirm that he attended the Municipal Gymnasium on Młynarska, and, in early 1939, transferred to the Adam Mickiewicz State Lycée and Gymnasium. In family photo albums, we see him at home, among daily leisure occupations, at meetings with friends. We see a smiling and good looking young man who – according to the surviving correspondence – was very popular among his female colleagues. The war entered brutally into this carefree and joyful reality. In November 1939, he noted in his diary: “[...] how many changes already, and not only in my personal life, Poland is no more...” There is no return to school after summer vacation – in the occupied Poland, young people are officially allowed to study only in vocational schools. Bogdan, like many of his contemporaries, participates in clandestine education organized by the Polish Underground State. On January 22, 1941, he was arrested for participating in classes held in secret also in his apartment. He was first transported to the Pawiak prison, then – on April 5, 1941 he was taken with a transport of prisoners to the concentration camp Auschwitz. He was given the identification number 12383. He passed away, according to his death certificate issued by the camp doctor, on August 2, 1941 at 6 a.m. The parents were informed by telegram. Four of the letters he wrote to his parents remain; they were written in German, on the official camp paper. Such are the Scraps of Memory, evidence and objects that we use in attempting to reconstruct Bogdan’s life. We look at him as someone the same age, our class colleague, whom the war, violent and cruel, deprived of a future.

Childhood and Youth

Bogdan in 1928.

With his Father.

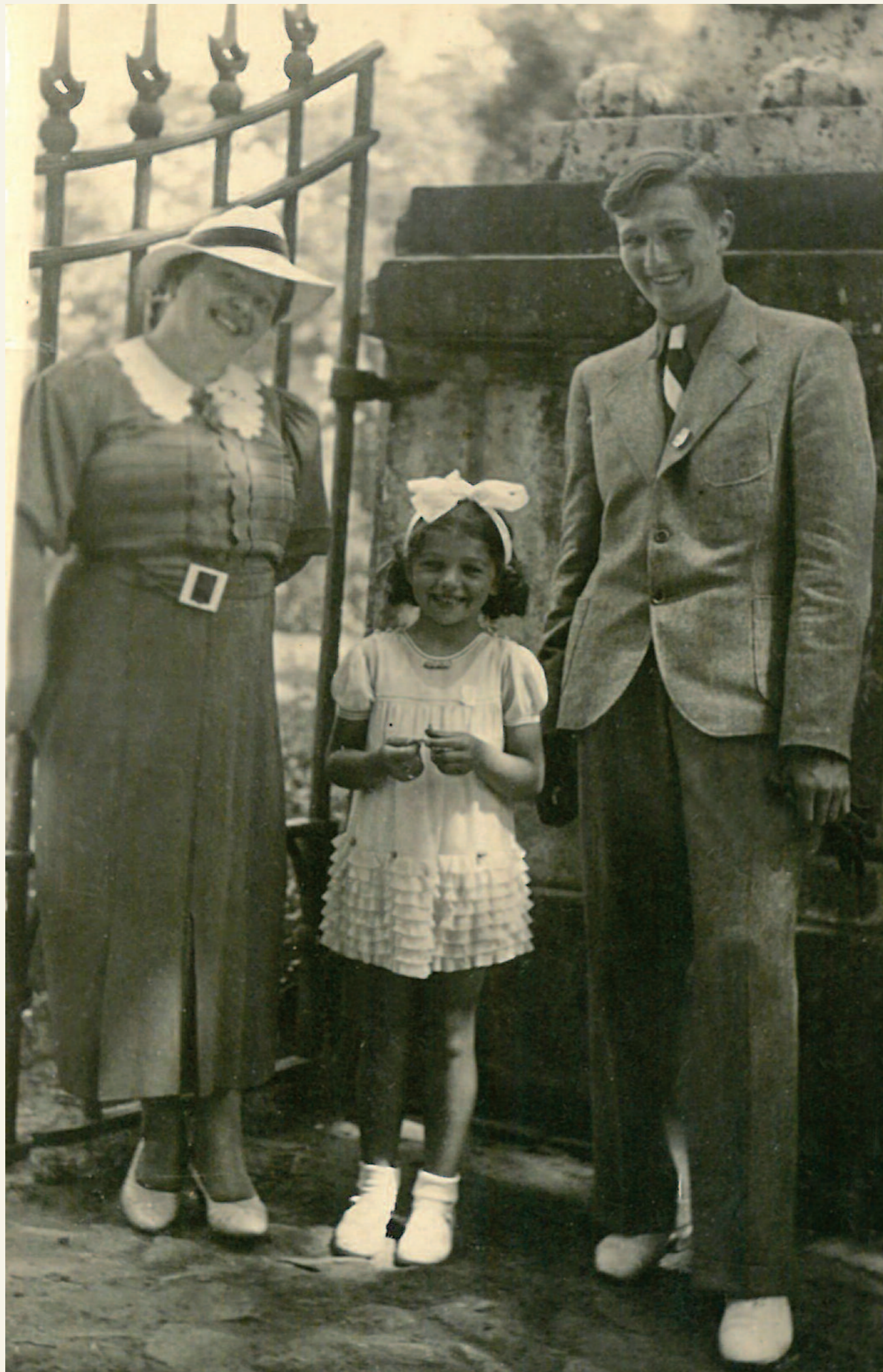
Student of the Municipal Gymnasium on Mlynarska in 1937.

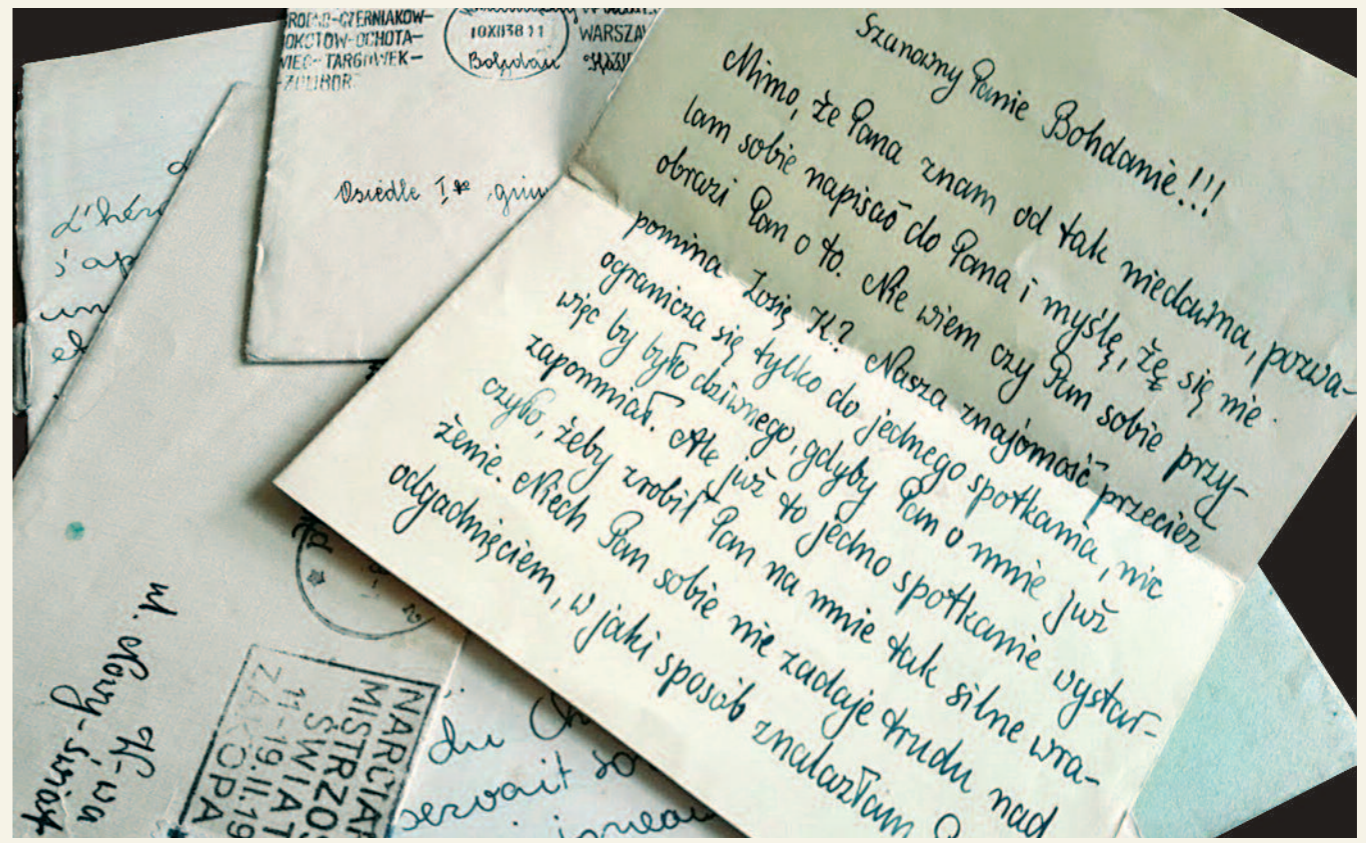
In front of the National Museum in Warsaw in 1938.

With his friends.

Personal items.

Fragments of the correspondence.

With his Mother and Sister.

Occupation

Polshu jui meina. Jahre to drinne
 a zararem smutne. Tak is puste mori
 Polshu meina, sa tyflvo dozany okupowan
 jnes wojka mienecnie. Polesia i Wolyn
 meina jest tyflvo Ukraina Radnicka
 Wilerisunpny meina jest Litwa.
 A myj gdje, gdje milions ludii
 unyazeli i unytsayeli po polshu.
 Gde armia nasa, gdje unytsko?

Fragment of his diary –
 notes from November 22, 1939.

Schulausweis A
Legitymacja szkolna A

für das Jahr — na rok 19 40 / 41

Kajak
 (Vor- und Zuname — Imię i nazwisko)

Bogdan wohnhaft
 zamieszkały(a)

in Wagaśbiniec
 W

Bahnhof Warschau ist Schüler(in)
 st. kol. jest uczniem(ennicą)

Stempel der Lehranstalt
 Pieczęć szkoły

Unterschrift der Schulbehörde
 Podpis władzy szkolnej

V/I gh3 05 Schulausweis A, A 7, Dr Fkv Krakau

Vocational school ID.

Zarząd Więzienia przy ul. Dzielnej 24 niniejszym zawiadamia Sz. P.,
 że paczka zawierająca niezabrane rzeczy p.
 P. Kajak Bogdan A 3
 jest do odebrania w dniu 6 maja w godz. 17-18
 w lokalu Patronatu Tow. Opieki nad Więźniami i ich rodzinami ul. Mar-
 szątkowska 74 m. 11.

Po odbiór paczki należy się zgłosić z dowodem osobistym.

ZARZĄD WIĘZIENIA

Data stempla pocztowego.

Notification to collect his things from the Pawiak prison.

Muzeum Więzienia Pawiak – oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie informuje, że w związku z wysadzeniem Pawiaka przez Niemców oraz spaleniem dokumentacji w sierpniu 1944 r., nie zachowała się oryginalna kartoteka więźniów. Nasze archiwum z ewidencją byłych więźniów zostało odtworzone w ok. 50 procentach na podstawie prowadzonych od 1965 r. badań archiwalnych, relacji byłych więźniów i ich rodzin oraz oryginalnych dokumentów, takich jak: listy, karty pocztowe, grypsy, zaświadczenia lekarskie, kwity depozytowe, listy transportowe do obozów koncentracyjnych, zaświadczenia o zwolnieniu lub o śmierci.

W odtwarzanej kartotece byłych więźniów Pawiaka mamy następujące informacje na karcie ewidencyjnej:

„Kajak Bogdan
 ur. 4 IX 1922 r. Warszawa. 4 IV 1941 wywieziony do KL Auschwitz – nr 12383.
 /Źródło: Państwowe Muzeum Oświęcim/
 Aresztowany 22 I 1941 r.
 /Źródło: Muz. Niepodległości, ks. nab. 369/70/
 Bogdan Kajak s. Wacława zam. Nowy Świat 8/10 m. 39. Uczeń gimn. Mickiewicza, brał udział w tajnych kompletach, które odbywały się m. in. w jego mieszkaniu. Aresztowany w styczniu 1941 r. wraz z innymi uczniami. Przy aresztowaniu był obecny prac. gestapo Milke. Ojciec próbował bezskutecznie za pośrednictwem Milke wy dostać go z Pawiaka.
 /Źródło: Arch. m. st. Warszawy zespół Sądu Najwyższego t. nr 2183/”

Letter from the Institute of National Remembrance.

Auschwitz

Konzentrationslager Auschwitz

Folgende Anordnungen sind beim Schriftverkehr mit Gefangenen zu beachten:

- 1.) Jeder Schutzhaftgefangene darf im Monat zwei Briefe oder zwei Karten von seinen Angehörigen empfangen und an sie absenden. Die Briefe an die Gefangenen müssen gut lesbar mit Tinte geschrieben sein und dürfen nur 15 Zeilen auf einer Seite enthalten. Gestattet ist nur ein Briefbogen normaler Größe Briefumschläge müssen ungefüllt sein. In einem Briefe dürfen nur 5 Briefmarken à 12 Pfg. beigelegt werden. Alles andere ist verboten und unterliegt der Beschlagnahme. Postkarten haben 10 Zeilen. Lichtbilder dürfen als Postkarten nicht verwendet werden.
- 2.) Geldsendungen sind gestattet.
- 3.) Es ist darauf zu achten, daß bei Geld- oder Postsendungen die genaue Adresse, bestehend aus: Name, Geburtsdatum, und Gefangenen-Nummer, auf die Sendungen zu schreiben ist. Ist die Adresse fehlerhaft, geht die Post an den Absender zurück oder wird vernichtet.
- 4.) Zeitungen sind gestattet, dürfen aber nur durch die Poststelle des K. I. Auschwitz bestellt werden.
- 5.) Pakete dürfen nicht geschickt werden, da die Gefangenen im Lager alles kaufen können.
- 6.) Entlassungsgesuche aus der Schutzhaft an die Lagerleitung sind zwecklos.
- 7.) Sprecherlaubnis und Besuche von Gefangenen im Konzentrations-Lager sind grundsätzlich nicht gestattet.

Der Lagerkommandant.

Meine Anschrift: *Schutzhaftling Pole*

Name: *Kajak Bogdan*

geboren am: *4 - IX - 1922*

Gef.-Nr. *12383*

Absender:

Auschwitz, den: *29. VI - 1941,*

Meine liebe Eltern!

Ich bin gesund und fühle mich wohl, ich frage Euch, warum schreiben Sie keinen Brief?

Das Geld habe ich erhalten von Euch und Onkel Janek. Wofür danke ich sehr.

Auch habe ich die Briefe von Stefa und Ewa erhalten, die hatten mir ^{Freude} viele gemacht.

Ich küsse Euch und Hania.

Herzliche grüße für ganze Familie,

Fasia, Ewa und Janusz
Euer Bogdan.

Warszawa dn. 5 VII. 1941 r

Kochany Bogdan!

List Twój z dn. 29. VI. jest strywnym, jestesmy zmartwiem tym, ze nie otrzymujes od nas listow pierwszy list byl wyslany 19. V. drugi 9. VI. dlatego nie otrzymujes, niewiemy tymbar dziej ze listy od Ewy i Stefa dostales! Przejazda do Cieliczki wyjazdowym dn. 19. V. 10. VI. 23. VI. i bede wyslano 7. VII. proci tych, ktore otrzymales od wupa Janek.

U nas wysly zdrowi. Hania miewta do III klasy ^{samiys} na bardzo dobrych stopniach, tylko bardzo deskui do braliska. Serdecznie cie calujemy i bogoslanymy.

His first letter from Auschwitz.

His Parents' answer to the letter of June 29, 1941.

Nº 008 Telegramm
Deutsche Post Osten
 aus — z + V108 AUSCHWITZ OS F 1 28/26 2/8 1959

Aufgenommen: Odebrano:				Übermittelt: Oddany:	
Tag: dzień:	Monat: miesiąc:	Jahr: rok:	Zeit: czas:	Tag: dzień:	Zeit: czas:
von: z:			durch: przez:	an: do:	durch: przez:
WARSCHAU			WARSCHAU		
= SOHN BOGDAN HEUTE IM KONZENTRATIONSLAGER AUSCHWITZ OS VERSTORBEN NAEHERES DURCH DEN KOMMANDEUR DER SICHERHEITSPOLIZEI UND DES SD IM DISTRIKT WARSCHAU = DER KOMMANDANT +					
VGL WENEEL KAJAK 8/9 WARSCHAU +					

Notification of Bogdan's death.

Bogdan was our age – reading documents related to him, it was very easy to identify with him. I view WW2 not only as a European tragedy but as an event that ruined this boy's life, his plans for the future, wrecked his entire present.

Alicja

Working with authentic documents at first seemed like an ordinary school task. Later I discovered how fascinating this work can be. Bogdan's mementos that remained not only talked of times for me quite remote but told the story of a boy who was my age but went through so much more than I did.

Oliwia

Our hero was an ordinary teenager from our country before the war. We get to know his life, his interests, plans, and also grasp the motives for his behaviour and his values, so important to him. It is a very precious lesson especially when the youngest generation does not care much for values.

Zosia

Our project "Scraps of Memory" was an interesting experience of an encounter with history. It was an excellent opportunity to observe the life of people my age who lived in a completely different period. In Bogdan's tales, they were not on a high pedestal but seem very authentic, ambitious, spontaneous, and full of youthful joy.

Julia

In this project, a systematic, analytical work with authentic documents was an important aspect. We were learning how to choose, analyze, and select information. The abundance of material forced us to format the result of our work properly, maintain a chronology and perfect the style. It was important to us that we did not work on something general but on an authentic story of someone our age.

Łucja

Working on the project allowed me to learn a lot and increase my knowledge of our past. The possibility of analyzing such old documents brings them back to life and becomes a source of new knowledge.

Ula

Kraków, dnia 16 sierpnia 1948.

STWIERDZENIE

KAJAK Bogdan Nr. 12383/Ośw.

ur. 4.9.1922 w Warszawie (uczeń)

a poprzednio zamieszkały w

jest zapisany w ewidencji Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie, jako przybyły do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu w dniu 5.4.1941. Dalszy jego los jest nam nieznan.

Podstawa: Lista "nowoprzybyłych" do obozu koncentracyjnego Oświęcim z 1941 r.

POLSKI CZERWONY KRZYŻ Kierownik Biura
 Biura Informacyjnego
 w Krakowie Św. Anny 5

Document from the Red Cross.

High School "Strumienie" students on their participation in the project
 Józefów, April 25, 2018

The project *Scraps of Memory* has been developed in collaboration with the ERC Consolidator Grant (681202) project *Our Mythical Childhood... The Reception of Classical Antiquity in Children's and Young Adults' Culture in Response to Regional and Global Challenges* that received funding from the European Research Council under the EU's Horizon 2020 Research and Innovation Programme.